

Joanna Kłodkowska
Dolnośląska Szkoła Wyższa

Doktorat Agnieszki Dragon: *Mediacja jako przestrzeń transformacji doświadczeń życiowych*, Wydział Nauk Pedagogicznych, Dolnośląska Szkoła Wyższa, Wrocław, 23 czerwca 2015 r.

Na Wydziale Nauk Pedagogicznych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej odbyła się publiczna obrona dysertacji doktorskiej mgr Agnieszki Dragon pt. *Mediacja jako przestrzeń transformacji doświadczeń życiowych*. Praca doktorska napisana została pod kierunkiem prof. zw. dr hab. Józefa Kargula z Dolnośląskiej Szkoły Wyższej. Recenzentami rozprawy byli prof. zw. dr hab. Wiesław Ambrozik z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz prof. Uniwersytetu Wrocławskiego dr hab. Andrzej Ładyżyński.

Agnieszka Dragon ukończyła magisterskie studia pedagogiczne na Uniwersytecie Wrocławskim, Podyplomowe Studium Negocjacji i Mediacji w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie oraz liczne kursy i szkolenia z zakresu mediacji i prawa. Dzięki temu uzyskała kwalifikacje mediatora i jest wpisana na listę mediatorów sporów zbiorowych przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej. Jej zainteresowania naukowe dotyczą relacji społecznych, procesów pomocy i wsparcia społecznego, wpływu społecznego w demokratycznym społeczeństwie, konfliktów oraz strategii radzenia sobie z nimi. Jako specjalistka-praktyk mediuje głównie w sprawach karnych i gospodarczych. Pracuje również jako nauczyciel akademicki, prowadząc zajęcia dotyczące m.in. komunikacji interpersonalnej, procedur radzenia sobie z konfliktem oraz warsztatu pracy mediatora.

W swojej rozprawie doktorskiej, przyjmując założenia interakcjonizmu symbolicznego oraz psychologicznych teorii konfliktu, przeprowadziła analizę mediacji jako sytuacji społecznej. Wykorzystała też wiedzę poradowniczą, analizując mediację w aspekcie obecnych w niej procesów psychologicznej pomocy i poradnictwa. Główne pytanie, na które podjęła się odpowiedzieć, było dość złożone i brzmiało: jak przebiega proces transformacji doświadczeń życiowych uczestników mediacji? Odpowiadając na nie, autorka opisała doświadczanie mediacji przez strony konfliktu, wskazywała na sposoby rozumienia sensów i znaczeń nadawanych

temu wydarzeniu z perspektywy ich dróg życiowych, przedstawiła opisy doświadczanych emocji, zmiany zachowań na skutek udziału w procesie mediacji i korzystania z pomocy.

Rozprawa składała się z pięciu rozdziałów. W pierwszym z nich, korzystając z literatury prawnej, psychologicznej, socjologicznej, pedagogicznej i poradniczej, autorka zaproponowała trzy spojrzenia na mediację: w świetle symbolicznego interakcjonizmu, w perspektywie psychologicznych teorii konfliktu oraz poprzez poradniczy wgląd w ten proces.

W drugim rozdziale przybliżyła regulacje prawne mediacji, ukazała mediację pomiędzy pokrzywdzonym a sprawcą czynu karalnego jako sposób realizacji sprawiedliwości naprawczej. W tym rozdziale przedstawione są również podstawowe zasady mediacji, korzyści z niej wynikające oraz zadania mediatora w prowadzeniu spraw karnych.

Trzeci rozdział poświęcony jest metodologii postępowania badawczego realizowanego w myśl założeń badań jakościowych.

W czwartym rozdziale Dragon przedstawiła interpretację narracji zarówno swoją, jak i osób badanych, wyłoniła znaczenia i sensy, jakie nadają procesowi mediacji osoby jej doświadczające. Analiza wypowiedzi, dotyczących przeżyć osób badanych w relacji spotkaniowej z mediatorem, została potraktowana przez autorkę jako ważne źródło w poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie, czy proces mediacji można uznać za sytuację poradniczą oraz „przestrzeń” uczenia się ludzi dorosłych.

W ostatnim rozdziale zaprezentowane zostały dotychczasowe sposoby opisywania mediacji jako zorganizowanego procesu interakcji międzyludzkiej. Przytoczone są tu także propozycje praktyków, dotyczące metodyki prowadzenia mediacji, przedstawione style ich pracy, elementy „warsztatu pracy” i postulowane „kompetencje ogólne i emocjonalne” mediatora.

Praca doktorska Agnieszki Dragon oraz jej publiczna obrona zostały wysoko ocenione przez recenzentów i przez członków komisji doktorskiej. Profesorowie podkreślili wagę wykazywanych przez Dragon negocjacyjnych umiejętności, postawę nietuzinkowego refleksyjnego praktyka i badaczki, która umiała połączyć wiedzę na temat kwestii prawnych, jednoznacznie kodyfikowanych, z tym, co w mediacji jest humanistyczne, związane z przedrozumieniem, dialogiem, zmianą. Uwzględniając wszystkie walory dysertacji, treść i sposób udzielania przez doktorantkę odpowiedzi na zadawane pytania oraz cały przebieg obrony, Rada Wydziału Nauk Pedagogicznych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej podjęła uchwałę o nadaniu Agnieszce Dragon stopnia doktora, wnioskując o wyróżnienie i jednocześnie rekomendując rozprawę do druku.